

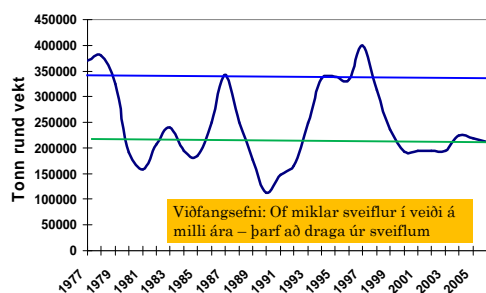
FÖNGUN OG ÁFRAMELDI Í NOREGI - SAMANBURÐUR VIÐ ÍSLANDI

Valdimar Ingi Gunnarsson
Hafrannsóknastofnunin

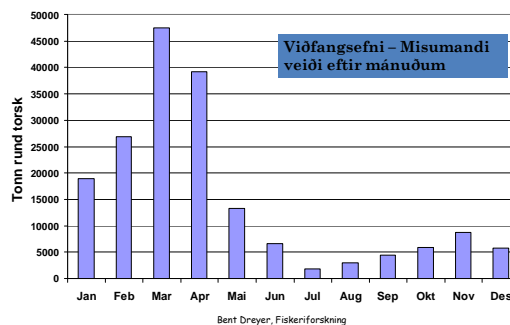
EFNISYFIRLIT

- Miklar sveiflur í veiði á milli ára og innan ársins í Noregi
- Viðfangsefni: Dragar úr sveiflum og jafna framboð á ferskum fiski í Noregi
- Átak norsku ríkisstjórnarinnar til að auka útflutning á ferskum fiski
- Opinber stuðningur við áframeldi
- Samanburður á milli Íslands og Noregs: Bátar, veiðafæri, fongunartími, flutningur, sala.....
- Fangað magn af þorski í Noregi og áhugi
- Samantekt - Meginniðurstöður

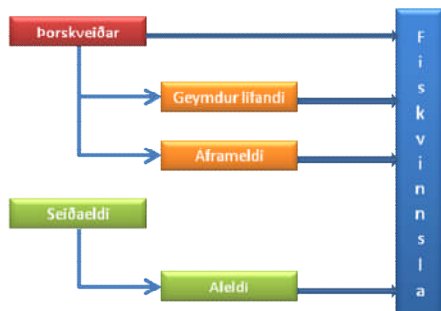
ÁTAK Í NOREGI TIL AÐ AUKA ÚTFLUTNING Á FERSKUM ÞORSKI Í NOREGI

ÁTAK Í NOREGI TIL AÐ AUKA ÚTFLUTNING Á FERSKUM FISKI

ÁTAK Í NOREGI TIL AÐ AUKA ÚTFLUTNING Á FERSKUM FISKI (FRH.)

ÁTAK NORSKU RÍKISTJÓRNARINNAR - SATS FERSKT!

- Markmið er:
  - stöðuleiki, með auknu og jafnara framboði af hráefni yfir árið.
  - að stuðla að auknum gæðum á hráefni og afurðum á markaði.
  - aukin samvinna innan og á milli fiskeldis og fiskveiða.

www.regjeringen.no/Upload/FKD/Vedlegg/Diverse/2007/Sats%20ferskt_web2.pdf

ÁTAK NORSKU RÍKISTJÓRNARINNAR

- SATS FERSKT!

- Stöðuleiki í framboði á ferskum fiski
  - Efla füngun á lifandi þorski
  - Efla aeldi og áframeldi
  - Hækka stærðarmörk báta (standveiði)
  - Efla línaveiðar til að auka veiðar á haustin
  - Auðvelda flutning á kvóta á milli ára
  - Auka samvinnu og upplýsingargjöf á milli veiða og vinnslu
  - .....

ÁTAK NORSKU RÍKISTJÓRNARINNAR

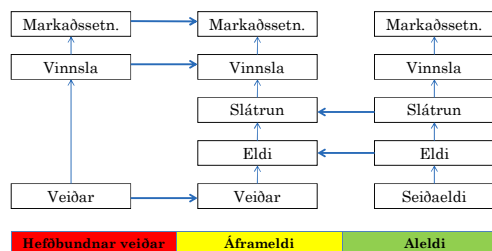
- OPINBER STUÐNINGUR VIÐ ÁFRAMELDI

- Ísland
  - Árleg 500 tonna úthlutun
  - Takmarkaðir styrkir úr rannsóknasjóðum
- Noregur
  - 180 tonn til Gunnar Klo (þurfa að skila inn gögnum – að sumu leiti svipað kerfi og á Íslandi)*1
  - 10% aukning á kvóta þegar fangaður er lifandi þorskur (2008-)
  - Fjárfestingastyrkir til báta, móttökukvía og annars búnaðar tengt füngun á lifandi fiski (á eftir að útfæra)
  - Veglegir styrkir úr rannsóknasjóðum til R&D

*1 www.mattilyset.no/mattilyset/multimedia/archive/00032/Revidert_prosjektman_32385a.pdf

ÁTAK NORSKU RÍKISTJÓRNARINNAR

- AUKIN SAMVINNA INNAN OG Á MILLI FISKELDIS OG FISKVEIÐA

Bent Dreyer, Fiskeriforskning

SAMANBURÐUR Á MILLI NOREGS OG ÍSLANDS

– REGLUGERDIR UM BÚNAÐ OG FRAMKVÆMD FÖNGUNAR

Ísland

- Engin reglugerð um búnað eða framkvæmd füngunar

Noregur

- Kröfur um búnað um borð í bát, þ.m.t. brunnur
- Meðhöndlun og flokkun á fiski
- Bátur tekin út af opinberum aðila m.t.t. füngunar á lifandi fiski
- Þurfa uppfylla kröfur um velferð fiska
- O.frv.
- Texti oft almennt orðaður

www.lavdata.no/cgi-wif/ldles?doc=/sf/sf/f:20051222-1682.html

SAMANBURÐUR Á MILLI NOREGS OG ÍSLANDS

– BÁTAR

Ísland

- Minni bátar sem ekki eru sérstaklega útbúnir til að fanga lifandi fisk

Noregur

- Tæplega 50 bátar (21-28 metrar) útbúnir til að botn- og uppsjávarfiska og eru með brunn til að geyma lifandi fisk.
- Þessir bátar hafa fangað mest af lifandi þorski til áframeldis
- Það hefur verið mjög góð afkoma hjá þessum bátum
- Í Vestur-Noregi er mikið af smáum bátum (gildirur og handfæri), löng hefð en lítið magn.

SAMANBURÐUR Á MILLI NOREGS OG ÍSLANDS

– BÁTAR (FRH.)

Ísland

- Árin 2003-2006
  - Samtals < 50 bátar
  - Minna en 5 bátar fangað öll árin, þ.m.t. Aldan og Jón Júlí
  - Fangað meira en 100 tonn:
    - Aldan ÍS 47
    - Jón Júlí BA 175
    - Valur ÍS 20
    - Mundi SH
    - .....

Noregur

- Á tímabilinu 2000-2005
  - Samtals um 200 bátar fangað lifandi þorski
  - 140 bátar fangað minna en 5 tonn
  - Um 15 bátar fangað öll árin
  - Tæplega 20 dragnótabátar verið með mest af veiðinni
  - 14 bátar fangað meira en 100 tonn
  - Vantar stöðuleika

SAMANBURÐUR Á MILLI NOREGS OG ÍSLANDS - BÁTAR (FRH.)

- Algengustu bátarnir við föngun á lifandi þorski í Noregi:
  - Bátastærð: 21-28 metrar
  - Veifaæri: Dragnót og nót
  - Lifandi tegundir: Þorsk, ufsi, síld og makrill

Bilde over: T.Helle – Levendefangstátene MS Myrebuen, MS Kloegga og MS Breistrand ved kai ved Klobruket på Myre

SAMANBURÐUR Á MILLI NOREGS OG ÍSLANDS - VEIÐAFÆRI

Ísland

- Mest fangað í dragnót, rækjuvarpu, leiðgildru árin 2003-2006
- Mest í rækjuvörpu árið 2006
- Mesti í dragnót árið 2007??

Noregur

- Megnið af fiskinum tekið í dragnót af stærri bátum (21-28 metrar)
- Af 6.000 tonnnum eru um 5.000 tonn tekin í dragnót, árin 2000-2005
- Á fyrstu árunum voru notuð mörg veifaæri

SAMANBURÐUR Á MILLI NOREGS OG ÍSLANDS - FÖNGUNARTÍMABIL OG SLÁTRUN

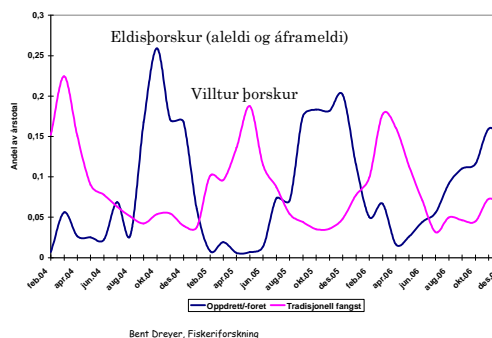
Ísland

- Mest fangað á sumrin
- Annars, föngun mun meira dreifð yfir árið en í Noregi
- Fiskinum slátrað yfir lengra tímabil en í Noregi

Noregur

- Mest fangað á vorin, í Finnmarka, nyrst í Noregi
- Mikið af fiskinum fluttur lifandi til Lofoten og alla leið til Vestur-Noregs
- Fiskinum yfirleitt slátrað seinnihluta ársins þegar framboð af ferskum fiski er lítið og verð hæst

HLUTFALL AF MARKAÐSSETTUM ELDISÞORSKI OG VILTUM ÞORSKI EFTIR MÁNUÐUM

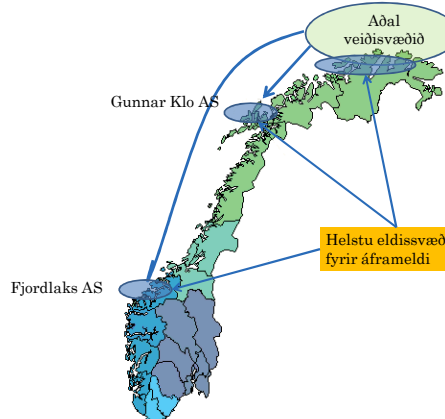
SAMANBURÐUR Á MILLI NOREGS OG ÍSLANDS - FLUTNINGUR

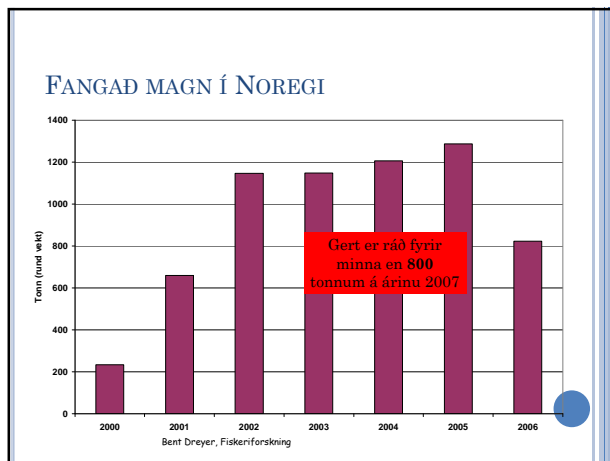
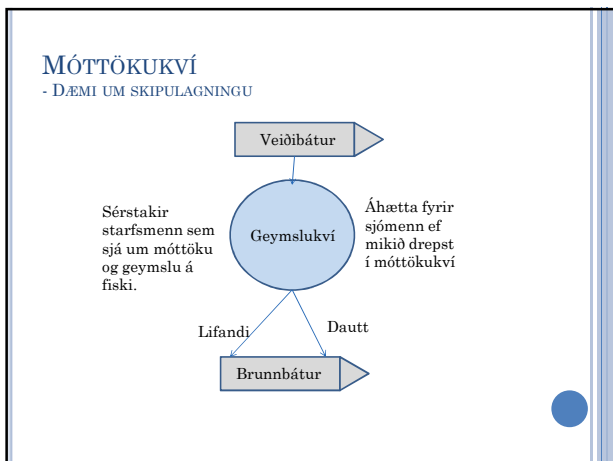
Ísland

- Lítil flutningsgeta báta (veiða því í nágrenni við eldisstöð)
- Einn lítill flutningsbátur í landinu til að flytja lifandi fisk.

Noregur

- Bátar geta flutt 10-20 tonn af fiski (?)
- Of fáir móttökustaðir og því oft langur flutningur
- Hafa mikið af sérútbúnum flutningsbátum (úr laxeldi) til að flytja fisk langar vegalengdir

- ### VERÐ Á LIFANDI ÞORSKI OG AFKOMA
- Verð á lifandi þroski árin 2001-2005
    - 13-17 NOK/kg
    - 30-45% hærra verð en á dauðum fiski
    - ATH sjómenn nota sinn eign kvóta
  - Afkoma eldisins (?), 2001-2005
    - Eldisfyrirtækjum hefur fækkað úr 20 árið 2002 í 10 árið 2005 (9 árið 2006)
    - Samtals hafa 37 eldisstöðvar keypt lifandi þorsk
    - Fjórar þeirra keypt meira 500 tonn
    - Aðeins 6 fyrirtæki með rekstur öll árin

FÖNGUN Á ÞORSKI TIL ÁFRAMELDIS

- VIDHORFSKÖNNUN Á MEDAL SJÓMANNA

Stærð báta 21-28 metrar með brunn	Bátar sem ekki hafa verið með föngun á lifandi þroski			Bátar sem áður hafa verið með föngun á lifandi fiski		
	Jákvætt	Neikvætt	Veit ekki	Jákvætt	Neikvætt	Veit ekki
Þekking á föngun	24	1		10		
Veioiaðferðir	22	2	1	10		
Notagildi báts	23	2		8	2	
Móttökustöðvar	11	12	2	3	6	1
Litill tími	15	10		3	7	
Óvissa	8	17		4	4	2
Arðsemi	3	10	12	3	6	1
Fjárfestingar	19	2	4	5	3	2
Aðgengi að fjármagni	22	1	2	8	2	

Bent Dreyer, Fiskeriforsknng

- ### ÁSTÆÐAN FYRIR SAMDRÆTTI Í FÖNGUN
- Hátt verð á dauðum þroski – Verðmunur á lifandi og dauðum þroski of litill
  - Tekur lengri tíma að fanga lifandi þorsk – Mikil veiði fyrrihluta ársins 2007, kláruðu kvótann.
  - Of fáar móttökustöðvar – of langur flutningur
  - Of mikil óvissa í rekstrinum
  - Arðsemi ekki nægilega mikil

- ### SAMANBURÐUR Á MILLI NOREGS OG ÍSLANDS
- SALA Á ÁFRAMELDISÞORSKI
Ísland	Noregur
- Slátrum á áframeldisþroski yfir lengra tímabil á árinu, þó mest um áramótin - Við erum ekki eins góðir að selja heilan ferskan þorsk (?) - Mikið af okkar þroski fer í vinnslu	- Salan byggist á því að selja heilan (hausaðan) áframeldisþorsk seinni hluta ársins þegar verð er mjög hátt - Eru með hærra verð á heilum ferskum þroski (gljþþroskur) (?) - Eru með mikla reynslu á sölu á heilum ferskum fiski (laxeldi) - Stærð markaða á heilum ferskum þroski ekki þekkt. - Þeir munu væntanlega setja mikla fjármuni í markaðssetningu til að viðhalda háu verði til sjómanna

MEGINNIÐURSTÖÐUR – SAMANBURÐUR Á FÖNGUN Á ÞORSKI Í NOREGI OG ÍSLANDI

Ísland

- Litlir og illa búnir bátar
- Fjölbreyttari veiðifæri
- Föngun mesta á sumrin, en dreifist yfir lengri tíma á árinu

Noregur

- Stærri bátar sem eru útbúnir fyrir föngun á lifandi fiski
- Mest tekið í dragnót
- Föngun byggist að mestu á vorveiði nyrst í Noregi

